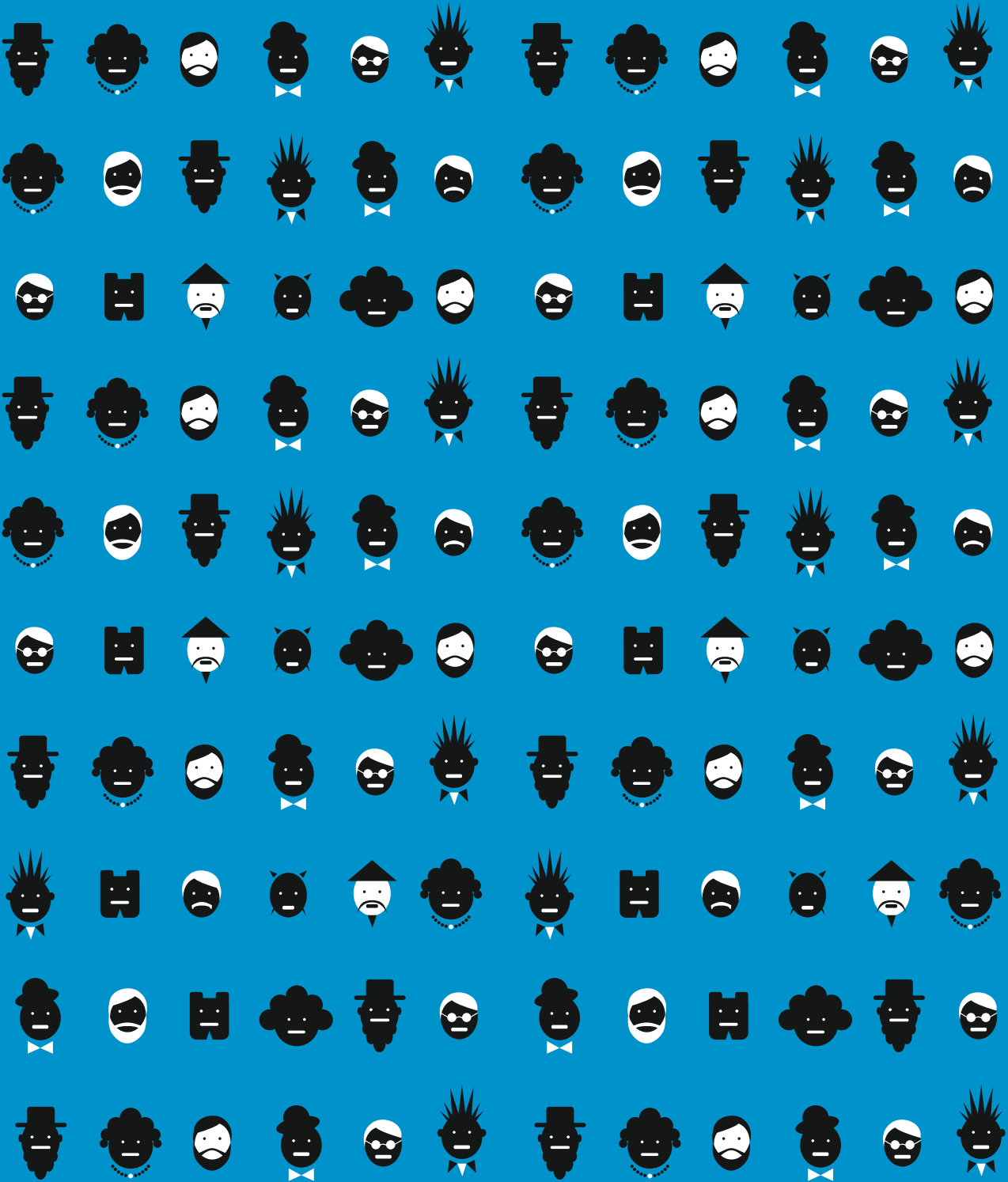

Scenariusz zajęć dla uczniów szkół podstawowych i przedszkoli (grupy „0”)

DRUGIE ŻYCIE NASZYCH RZECZY- TRASH ART

Scenariusz zajęć dla uczniów szkół podstawowych i przedszkoli (grupy „0”)

Temat: Drugie życie naszych rzeczy – trash art

Scenariusz zajęć został stworzony w ramach Tygodnia Edukacji Globalnej odbywającego się pod hasłem „Odpowiedzmy na wyzwania zmieniającego się świata” w roku 2018.

Cele główne:

1. Przybliżenie uczniom problematyki związanej z szeroko pojętą ochroną środowiska i uwrażliwienie ich na procesy zachodzące w naszym środowisku naturalnym spowodowane działalnością człowieka;
2. Uświadomienie uczestnikom zajęć zagrożeń, które skutkują konkretnymi efektami – zatrucie atmosfery, oceanów, mórz, rzek, ginącymi gatunkami roślin i zwierząt,
3. Zachęcenie uczniów do podjęcia konkretnych działań naprawczych - np. ograniczenie produkcji śmieci, ponowne ich wykorzystanie, przetwarzanie, rezygnacja z jednorazowych naczyń plastikowych itp.;
4. Zainteresowanie uczestników projektu sztuką upcyklingu – przedstawienie wybranych artystów pochodzących z Afryki Zachodniej, tworzących w nurcie trash art;
5. Przełamanie stereotypowego obrazu kultury i sztuki Afryki, jako prymitywnego monolitu kulturowego. Pokazanie, że współczesna sztuka krajów Afryki Zachodniej, może być niezwykle ciekawa i oryginalna, a dzieła afrykańskich artystów są prezentowane w najważniejszych muzeach i galeriach na świecie jak np. Tate Modern w Londynie czy MoMA w Nowym Jorku;
6. Zaprezentowanie nietypowych eksponatów wykonanych z materiałów recyklingowych ze zbiorów Działu Kultur Pozaeuropejskich Muzeum Narodowego w Szczecinie.

Cele szczegółowe:

Uczestnik zajęć:

1. Pozna główne zagrożenia środowiska;
2. Dostrzeże pozytywne i negatywne procesy zachodzące w otaczającym nas świecie;
3. Pozna konkretne dane dotyczące produkcji śmieci i zanieczyszczenia wód lądowych (Europa, Afryka, Ameryka Północna);
4. Dowie się o sposobach ograniczania produkcji odpadów w gospodarstwie domowym oraz sposobach ponownego wykorzystania odpadów (recykling, upcykling, trash art);
5. Zobaczy dzieła artystów afrykańskich (i nie tylko) tworzących w nurcie trash art oraz wybrane eksponaty z kolekcji afrykańskiej Muzeum Narodowego w Szczecinie;
6. Uczy się współpracy z rówieśnikami podczas wykonywania zadań plastycznych.

Miejsce:

Zajęcia realizowane są w przestrzeni wystaw afrykańskich w Muzeum Narodowym w Szczecinie od wtorku do piątku w godz. 9.00-15.00. Prowadzą je: Dorota Baumgarten-Szczyrska i Dorota Obalek-Bylak. Kontakt w sprawie zajęć: d.obalek@muzeum.szczecin.pl
Zajęcia mogą się również odbyć w: szkole, przedszkolu, świetlicy środowiskowej i domu kultury

Adresat:

Dzieci i młodzież w wieku od 6 do 15 lat (przedszkola i szkoły podstawowe)

Czas trwania:

60 minut (można modyfikować w zależności od potrzeb)

Pomoce dydaktyczne i materiały:

Mapa świata lub globus.

Przybory szkolne: nożyczki, klej, taśma klejąca, ołówki, pisaki, brystol kolorowy (100 cm x 70 cm) oraz śmieci!

Formy pracy:

Indywidualna i grupowa

Metody pracy:

Pogadanka, dyskusja, pokaz, działania praktyczne

Przed zajęciami:

1. Poproś uczniów, aby przez 2 tygodnie zbierali rzeczy przeznaczone do wyrzucenia w domu wykonane głównie z papieru i plastiku, takie jak: butelki i naczynia plastikowe, reklamówki, rolki po papierze toaletowym i ręcznikach papierowych, pudełka, opakowania po produktach spożywczych oraz stare sznurki, nitki, skrawki materiałów, a także stare i niepotrzebne zabawki.

2. Poszukaj informacji na temat trash-artu i upcyklingu

Trash art – tłumacząc dosłownie – sztuka ze śmieci, to alternatywna forma recyklingu rzeczy, które na co dzień wyrzucamy. Sztuka ze śmieci staje się coraz bardziej popularną formą ekspresji współczesnych artystów. Analizując przykładowe realizacje możemy zobaczyć, że ilość form i środków wyrazu jest nieograniczona, a jedynym ograniczeniem jest wyobraźnia artysty. Zarówno stary karnister, jak i plama po kawie na serwetce może stać się prawdziwym arcydziełem.

„Everest 8848 Art Project”

Ciekawym przykładem wykorzystania idei trash artu jest wystawa „Everest 8848 Art Project” zorganizowana w 2012 roku w Katmandu, prezentująca siedemdziesiąt pięć prac wykonanych z odpadów zniesionych z Mount Everestu przez dwie wyprawy w 2011 roku. Nepalscy artyści chcieli w ten sposób zwrócić uwagę alpinistów i turystów na problem zaśmiecania ośmiotysięcznika. Poprzez wtórne wykorzystanie odpadów – stworzyli osobliwe dzieła sztuki, o niebywałej wartości estetycznej i ekonomicznej. Z kilku ton śmieci zebranych na zboczach góry (między innymi puszek, lin, butli tlenowych, rozbitego śmigłowca) powstały rozmaite instalacje przestrzenne, obrazy, rzeźby, a nawet medale. Wszystkie prace zostały wystawione na sprzedaż, pieniądze zgromadzone podczas licytacji i prywatnych zakupów przekazano na ratowanie środowiska w najbliższym otoczeniu najwyższego szczytu na świecie. Więcej informacji na temat projektu w filmie: „Everest 8848, Art. Project Katmandu 2012” <https://vimeo.com/82858912>

Upcykling – podobnie jak recykling, jest formą przetwarzania wtórnego odpadów. W jego wyniku powstają jednak produkty o wyższej wartości niż surowce do niego użyte. Przykładem może być tu wyprodukowanie modnych mebli z palet. Upcykling nadaje nowe życie starym, niepotrzebnym przedmiotom, zmienia ich funkcję, a bardzo często także i formy.

Przebieg zajęć

I. Wprowadzenie – przybliżenie uczestnikom tematyki zajęć (ok. 10 min.)

Uczniowie próbują odpowiedzieć na następujące pytania:

Co jest największym zagrożeniem dla naszej planety?

Z czego to wynika?

Jakie niesie to ze sobą zagrożenia dla środowiska?

Co produkujemy każdego dnia?

Jakie rzeczy wyrzucamy?

Czy dużo wyrzucamy? (Można nawiązać do śmieci, które dzieci przyniosły ze sobą na zajęcia).

Co się dzieje z naszymi śmieciami?

Do jakich miejsc/ krajów wywożone są nasze śmieci?

Jak długo się rozkładają?

Czy można je przetwarzać?

Czy śmieci mogą komuś zaszkodzić?

Czy to prawda, że na Pacyfiku powstała wyspa śmieciowa?

II. Rozwinięcie (ok. 25 min.)

1. Zapoznanie uczniów z pojęciem – **Wielka pacyficzna plama śmieci**

Wielka pacyficzna plama śmieci – duże dryfujące skupisko śmieci i plastikowych odpadów utworzone przez prądy oceaniczne w północnej części Oceanu Spokojnego między Kalifornią a Hawajami. Odkryta w 1997 przez Charlesa Moore'a. Waży ona 87 tysięcy ton, więcej niż 43 tysiące dużych samochodów osobowych. Śmietnisko składa się z 1,8 biliona kawałków plastiku różnej wielkości. Naukowcy wyliczyli, że plama rozciąga się na obszarze 1 598 023 kilometrów kwadratowych – ponad pięciokrotnie większym niż powierzchnia Polski.

2. Wskazanie na mapie lub globusie miejsca gdzie znajduje się wyspa

Można wykorzystać filmy i zdjęcia prezentujące wyspę śmieciową i opowiadające o „śmieciowym” problemie. Uczniom z klas 4-8 można pokazać film „Odkryto to zbyt późno”

<https://www.youtube.com/watch?v=NDMyiaupIFM>

3. Przedstawienie zagrożeń wynikających z zaśmiecania i braku ograniczenia w wytwarzaniu śmieci

Dyskusja na temat: Jak możemy zapobiec zjawisku zaśmiecania świata?

Zwrócenie uwagi na następujące zagadnienia: recykling, segregacja śmieci, przetwarzanie, ograniczenie produkcji śmieci, świadoma rezygnacja z jednorazowych opakowań (plastik).

4. Zainteresowanie uczniów sposobami ponownego wykorzystania śmieci

Czy śmieci mogą być początkiem czegoś nowego?

Wprowadzenie pojęcia trash art – sztuka ze śmieci.

Zaprezentowanie artystów, którzy starają się przetwarzać śmieci i zamieniają je w dzieła sztuki, wystawiane w największych muzeach i galeriach świata. Wielu z nich przez swoją sztukę angażuje się w ochronę środowiska, a swoimi pracami stara się zwrócić uwagę na najbardziej palące problemy współczesnego świata. Często dzięki ich działalności udaje się uzyskać fundusze na wsparcie działań organizacji zajmujących się ochroną środowiska.

W ramach zajęć przedstawiamy głównie artystów z Afryki, ale również, Europy i Ameryki Północnej. Ilość zaprezentowanych prac zależy od czasu, który możemy na to przeznaczyć.

1. Romuald Hazoume (ur. 1962, Porto-Novo, Benin)

<https://pl.pinterest.com/pennten18/romuald-hazoume/?lp=true>

2. Calixte Dakpogan (ur. 1958, Pahou, Benin)

[https://pl.pinterest.com/search/pins/?rs=ac&len=2&q=calixte%20dakpogan&eq=Calixte&etslf=8247&term_meta\[\]=calixte%7Cautocomplete%7C1&term_meta\[\]=dakpogan%7Cautocomplete%7C1](https://pl.pinterest.com/search/pins/?rs=ac&len=2&q=calixte%20dakpogan&eq=Calixte&etslf=8247&term_meta[]=calixte%7Cautocomplete%7C1&term_meta[]=dakpogan%7Cautocomplete%7C1)

3. Cyrus Kabiru (ur. 1984, Nairobi, Kenia)

<https://pl.pinterest.com/pin/461689399277797326/>

4. Pascale Marthine Tayou (ur. 1967, Juande, Kamerun)

[https://pl.pinterest.com/search/pins/?q=Pascale%20Marthine%20Tayou&rs=typed&term_meta\[\]=Pascal e%7Ctyped&term_meta\[\]=Marthine%7Ctyped&term_meta\[\]=Tayou%7Ctyped](https://pl.pinterest.com/search/pins/?q=Pascale%20Marthine%20Tayou&rs=typed&term_meta[]=Pascal e%7Ctyped&term_meta[]=Marthine%7Ctyped&term_meta[]=Tayou%7Ctyped)

5. Nicholas Hlobo (ur. 1975, Cape Town, RPA)

<https://pl.pinterest.com/pin/462885667921213382/>

6. El Anatsui (ur. 1944, Ghana)

<https://pl.pinterest.com/pin/276760339579636875/>

7. Robert Bradford (Londyn, Wielka Brytania)

<https://pl.pinterest.com/TehiyaBenZur/robert-bradford/?eq=Robert%20Bradford&etslf=6892>

8. We Make Carpets (Kanada) – plastikowe dywany

<http://www.wemakecarpets.nl/>

9. Stefan Kuhnigk (Niemcy) – kawowe potwory

<https://www.kuhnigk.com/2012/03/the-coffeemonsters/>

10. TRASH ART – zdjęcia prac różnych artystów, do wyboru

[https://pl.pinterest.com/search/pins/?rs=ac&len=2&q=trash%20art&eq=Trash%20art&etslf=14647&term_meta\[\]=trash%7Cautocomplete%7C0&term_meta\[\]=art%7Cautocomplete%7C0](https://pl.pinterest.com/search/pins/?rs=ac&len=2&q=trash%20art&eq=Trash%20art&etslf=14647&term_meta[]=trash%7Cautocomplete%7C0&term_meta[]=art%7Cautocomplete%7C0)

III. Zostań artystą – działania praktyczne (ok. 15 min.)

Uczestnicy zajęć indywidualnie lub w grupach tworzą własne dzieła ze śmieci. Każdy uczeń lub grupa dostaje arkusz kolorowego kartonu 100 cm x 70 cm i torbę papierową wypełnioną różnymi śmieciami (w szkołach można wykorzystać śmieci, które uczniowie przynieśli do szkoły, po 2 tygodniach zbierania). Z powierzonych materiałów dzieci tworzą np.: maski, postacie z filmów i bajek, zabawki, portrety znanych osób (aktorów, wokalistów, muzyków) projektują makiety budynków, placów zabaw, miast, parków, szkół, przedszkoli itp. Przy tym zadaniu liczy się wyobraźnia i fantazja, a jedynym ograniczeniem jest powierzchnia, na której powstają dzieła, materiał losowo przydzielony do działań plastycznych i czas, w którym uczniowie tworzą. Na zakończenie spotkania następuje prezentacja dzieł.

V. Podsumowanie (ok. 10 min)

Przypomnienie tematu zajęć i okoliczności spotkania. Zwrócenie uwagi na konieczność ustawicznego kształcenia społeczeństwa w zakresie działań na rzecz ochrony środowiska, utrwalenie wprowadzonych pojęć: upcykling, trash art, pacyficzna wyspa śmieci. Przytoczenie podstawowych danych przygotowanych przez ekspertów ONZ dot. ilości produkowanych śmieci i prognoz w tym zakresie na przyszłość.

Autorka scenariusza: Dorota Baumgarten-Szczyrska

**ARTY
KUŁ
25**

W myśl artykułu 25 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka każdy człowiek ma prawo do stopy życiowej zapewniającej zdrowie i dobrobyt. Celem Fundacji Artykuł 25 jest działanie na rzecz sprawiedliwej współzależności i zrównoważonego rozwoju krajów Globalnej Północy i Południa, co wspiera realizację powyższego prawa człowieka.

Zajęcia, na podstawie stworzonego scenariusza „Drugie życie naszych rzeczy – trash art” zostały wprowadzone do stałej oferty edukacyjnej Muzeum Narodowego w Szczecinie, kierowanej do uczniów szkół podstawowych i przedszkoli, dzięki czemu nauczyciele mogą w dowolnym terminie umówić się na lekcję z dziećmi w muzeum, odbywającą się na stałych wystawach afrykańskich. Zajęcia realizowane są od 20 listopada 2018

Scenariusz zajęć „Drugie życie naszych rzeczy – trash art” został przygotowany z okazji Tygodnia Edukacji Globalnej odbywającego się pod hasłem „Odpowiedzmy na wyzwania zmieniającego się świata” w roku 2018, w ramach projektu „Spotkanie z Innym” – 4 edycja cyklu działań edukacyjnych promującego szacunek i solidarność względem innych kultur realizowanego przez Fundacji Artykuł 25 w województwie zachodniopomorskim w 2018 roku.

Projekt jest współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP

Scenariusz zajęć „Odpowiedzmy na wyzwania zmieniającego się świata” jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Aleksandry Antonowicz-Cyglickiej i Fundacji Artykuł 25. Utwór powstał na rzecz polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2018. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.

www.artykuł25.pl

www.muzeum.szczecin.pl/edukacja